

REVISTA POLITICĂ

Abonamentele:

În Austro-Ungaria pe an pentru cărturari 8 cor., pentru țărani 5 cor., în România și străinătate pe an 10 cor. Abonamentele se plătesc înainte la administrație și se pot face pe 6 sau numai pe 3 luni. Un număr 15 bani.

Inseratele:

se trimit numai la administrația foii și costă: un rând pețit, sau spațiul său, prima dată 12 bani, a doua oară 18 bani, a treia oară 24 bani. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisele nu se înapoiază.

Apare în fiecare Duminică.

Redacția și Administrația: strada Tâmplarilor N-rul 16.

Cum nu vii tu, Tepeș Doamne, că punând mâna pe ei
Să-i împarți în două cete, în nebuni și în mișei.
Și în două temniși large cu de-a sila să-i aduni,
Să dai foc la pușcărie și la casa de nebuni.

Eminescu.

Lămurire.

Dăm această lămurire în interesul cauzei românești și în vederea situației politice actuale.

Partidul național a nominat candidați în curia votului obștesc. În celelalte ținuturi electorale, unde avem de a face numai cu țărănimia, care e crescută și trăește în altă atmosferă politică decât Românii de la orașe, cari sunt în partea covârșitoare muncitori sau meseriași, nu cutează să candideze un socialist, pe când la orașe e cu totul altminterea. Aici terenul e mai prielnic pentru propaganda socialistă, care prinde foarte lesne în rândurile muncitorilor proletari, ce așteaptă mântuirea în crezul social-democrat. Având în vedere și partidul nostru național aceasta, a nominat candidat în curia votului obștesc a orașelor Cernăuț-Rădăuț-Sirete-Suceava pe d. Dr. Florea Lupu împotriva socialistului George Grigorovici, care la alegerile din 1907 a fost sprijinit de Români împotriva Jidanului Wender, în nădejde că ne va sprijini aspirațiile și străduințele noastre naționale. După alegere d. Grigorovici ne-a părăsit și a disconsiderat cauza românească într'un mod ce a indignat pe fiecare Român de bine.

În fața acestei situații și cu atât mai mult, că Românii din orașele amintite văd primejdia

ce-i amenință din partea candidatului socialist prin pierderea unui mandat românesc, ne-am hotărât să închem un armistițiu până după alegeri și să nu combatem candidatura d-lui Florea Lupu în curia universală a orașelor. Aceasta nu o facem de frică cuiva, ci fiindcă așa cer interesele superioare ale neamului nostru. Orișicum e cu mult mai bine să avem un candidat al nostru român, care trebuie să se supie disciplinei partidului național, și pe care îl avem în mijlocul nostru și-l putem trage la răspundere ori când pentru faptele sale săvârșite ca mandatar al poporului, decât un candidat, care, cu toate că e Român, însă e înfeudat într'un partid internațional, și pe care nu-l putem trage nici când la răspundere.

Noi ne supunem cu plăcere voinței majorității alegătorilor români din orașe, fiindcă noi nu suntem aceia ce fac desbinare în rândurile noastre și nici nu voim să aducem daune neamului românesc în vremuri de grea cumpănă și mare răspundere pentru toți. Noi voim și ne străduim să închegăm rândurile neamului nostru și să-l ferim de orice primejdie ce i-ar veni din afară sau din mijlocul nostru.

Lumea românească se poate încredința de intențiile noastre cinste și doritoare de binele neamului. Dacă am purcede altfel în această vreme de luptă hotărâtoare pentru cinstea și viitorul nostru în orașele amintite, am merita cu tot dreptul să fim pecelluiți de vânzători de neam și să fim urgiști de toată suflarea românească cinstită și cu dragoste de neam. Noi depunem

armele împotriva candidatului român al partidului național, a d-lui Dr. Florea Lupu, și prin aceasta dăm dovadă vădită că urmărim numai pace și întărirea neamului românesc în această țară.

Afaceri bisericesti.

IV.

D. cav. de Onciul iarăși a căpătat poftă la congres! Se vede că ne mai având nici o însemnătate în parlament și în dieta țării, deoarece nimene nu-l mai ia în serios, îi trebuie congresul bisericesc, pentru ca acolo măcar să mai poată desvolta o activitate părelnică. D-le cav. de Onciul, „asta nu se poate“! Înțelege odată, că nu ne trebuie un nou punct de atingere și harță cu Rusneii! Poate că d. cav. de Onciul este împrietenit cu Rusneii, noi însă nici odată nu putem să ne împrietenim cu acești dușmani de moarte firești ai neamului nostru. Aducă-și aminte d. cav. de Onciul, că mai încheiase odinioară prietenie mare cu cneazul Koko, și ce a fost rezultatul? Galițianul Stocki — vicemarșal al țării!

Nu mai bine va fi și cu prietenia de acum. Rezultatul și acum va fi în detrimentul nostru. D. cav. de Onciul zice, că Rusneii s'au împrietenit cu gândul congresului bisericesc! Foarte rău pentru noi, și foarte rău că d. cav. de Onciul nici acum nu voește să înțeleagă, că congresul este un pericol de tot mare pentru caracterul național românesc al bisericii noastre. Dacă s'au împrieterit Rusneii cu gândul congresului, atunci de sigur au făcut-o aceasta, pentru că văd în congres foarte multe avantaje pentru ei. Dacă congresul ar fi așa de folositor Românilor, precum bine voește a ni-l descrie d. cav. de Onciul, desigur că Rusneii nu s'ar fi „împrietenit“ cu el, ci ar fi căutat să-l împedecă și mai departe, precum l'au împedecat, după spusa d-lui cav. de Onciul, până acum.

Nu! Congres nu ne trebuie! Nu! „Asta nu se poate“! Voim o despărțire totală de Rusneii! O despărțire așa de adâncă și temeinică, încât nici măcar gândul să nu se rădice, că un preot rusneac să concelebreze cu unul român. Ne trebuie o despărțire, care să fie aproape schismă. Trebuie numai decât, ca Rusneii să-și formeze o die-

cesă cu totul separată, un sufraganat al Metropolitului nostru, însă numai un sufraganat pe hârtie, cum sunt cele două sufraganate dalmatine. Spre acest scop însă este de neapărată trebuință, ca întreaga noastră preoțime și de astădata, ca și totdeauna până acum, să se rădice ca un bărbat, să convoace un mare meeting național, să delibereze acolo chestia despărțirii arhidiecesei și rezultatul deliberării să-l fixeze într'un memorandum, pe care să-l aștearnă la treptele tronului Majestății Sale, bunului nostru Împărat. Cu bunăsamă că dorința unui întreg popor nu va răsuna în deșert și Majestatea Sa, ca un bun părinte al popoarelor Sale, nu ne va lăsa nemângâiați, ci, ca și totdeauna, și acum ne va face dreptate. Aceasta este unica soluție rațională a descurcării, și alta „nu se poate“. Voim o **archidieceasă proprie românească**, un consistoriu propriu românesc, încât nici picior de Rusneac să nu calce hotarul bisericii noastre, și așa ne vom putea desvolta atât naționalicește cât și bisericeste, fără să avem lipsă de o ciudățenie, numită congres, care ar aduce numai destrăbălare totală în biserică, precum se vede aceasta în Ardeal și mai cu samă în biserică sârbească de sub coroana maghiară.

D. cav. de Onciul câte odată este foarte nostim în aserțiunile sale. Nu demult vedeai prin organele sale ziaristice, că îi muștra aspru pe acei Români, cari bocesc ca niște babe. Lozinca d-lui cav. de Onciul era: „Purure înainte“! Prin articolele sale geniale căuta mereu să ne încurajeze la luptă, mereu cerea de la noi bărbăție și se străduia, să ne oțelească puterile, ca să românizăm Bucovina. Și acum, ce să vezi deodată! În loc să-l încurajeze și pe Excelența Sa, Înalt Prea Sfințitul nostru Părinte, Domnul Metropolit Vladimir, tocmai din contră caută să-l înfrice zicând că: „Metropolitul și consilierii consistoriali sunt slujbași numiți de stăpânire, cari din pricina aceasta trebuie să asculte de stăpânire și în caz de neascultare se pot înlocui prin alții mai plecați“ „Foaia pop.“ Nr. 11, p. 2), apoi mai departe pe pagina următoare: „Acuma Excelența Sa are numai a alege, ori de vrea să se

plece poruncii, sau ori de se duce la mănăstire, ca să lasă (sic!!!) locul d-lui Manastyrski . . .” Vai de mine, și de mine! Excelența Sa când va ceti aceasta, va îngheța de frică! Nu e bine, că d. cav. de Onciul nimicește astfel tot curajul Metropolitului nostru, ci mult mai bine ar fi, dacă d-sa cu cunoscuta-i genialitate ar „făuri” sau ar „croi” în grabă o lege nouă, cam așa de înțeleaptă, ca cea relativă la congres. Atunci cu bunăsamă că toată lumea românească împreună cu Metropolitul în frunte, cetind legea s'ar edifica și s'ar desfăta și așa s'ar mai mângâia la scârbă.

Domnul cav. de Onciul se vede că nu știe, că nu e tocmai ușor să bagi cu nepusă 'n masă Metropoliții la mănăstire. Se vede că nu-i este cunoscută episoada fericitului Metropolit Silvestru cu prezidentul Pino. Nu, Silvestru nu s'a dus la mănăstire, ei Pino „s'a bolnăvit de ochi”, și bolnav a rămas, încât nici nu s'a mai putut întoarce la Cernăuț, să-și iaie bagajul. Dar Bourguignon pentru ce s'a dus? Nu pentru adunarea grandioasă a preoților, cari protestară contra învinuirilor sale, că clerul român bucovinean ar fi iridentist? Vezi, d-le cav. de Onciul, că aceste toate s'au putut face și fără faimosul congres. Credem că și mai de parte ne vom ajuta fără congres și punem toată nădejdea în bunul și dreptul nostru Împărat, care ca supremus tutor canonis ne va da ceea ce ni se cuvine, numai dacă-l vom informa exact despre toate.

Că cu toate că „asta nu se poate” în decursul celor douăzeci de ani din urmă s'a numit la facultatea teologică peste capetele cărmuitorilor bisericii și în contra legii profesor Rusul Irimiciuc, aceasta nu corespunde întocmai exact realității. D. cav. de Onciul, care de alt cum este atot știutor, de astădată samănă să nu fie bine informat. D-sa ar trebui să știe, că „Irimiciuc” a fost numit profesor cu expresă îngăduire a nefericitului întru amintire Metropolit Arkadius Czuperkowicz, așa dară de loc nu „peste capetele cărmuitorilor bisericii”. Aceasta ar fi și cu totul imposibil, deoarece Metropolitul are dreptul suprem de preveghiere asupra facul-

tății teologice, fiind el ca supremul păstor al turmei sale, tot odată și supremul învățator, așa că facultatea teologică în realitate nu este nimic alta, decât numai organul prin care Metropolitul vestește tinerilor clerici învățătura sa. Așa încetul cu încetul d. cav. de Onciul primind de la noi lecții în teologie, poate cu vremea se va procopsi întru cele bisericesti și va pune în articolele sale geniale și unele tese mai academice.

De una ne bucurăm, anume că d. cav. de Onciul și-a tras pe samă cu mila față de Rusneci. Acum se pune la tocmală cu ei, glăsuind astfel: „Chibzuim deci (adecă EU, și Tofan. N. R.), să ne tocchim astfel cu Rușii, ca să le dăm de voe paritate și autonomia națională în schimb cu libertatea bisericii prin înființarea congresului bisericesc etc. etc.” Vezi Doamne, dar Rusnecii cum n'au întrebat de mila d-lui cav. de Onciul, așa nu întreabă nici de voia d-sale, ci și-au luat acum de mult fără voia d-sale paritate și tot ce au voit, pentru că d. cav. de Onciul a fost mult prea ocupat cu altele afaceri, încât să se poată uita la degetele lor, și așa la urmă trebuie să se pue la tocmală cu Rusnecii. Tocmala se înțelege că, fie cât de genială, tot pe spatele noastre merge.

Dar d. cav. de Onciul câte odată este și hazliu. Așa poți să mori de răs, ce șagă potrivită face cu „tipicul”! Așa dară lui Stocki i-ar plăcea mai mult să întocmească lucrul după „tipicul” d-lui cav. de Onciul! Cine-o crede asta, să-i sară ochii! Da, dacă d. cav. de Onciul ar fi scris, că d-sale îi place să îmble după tipicul lui Stocki, na, asta mai treacă meargă! Acum la prietenia cea nouă încheiată cu vestita firmă Koko, Straucher & Comp. este mai natural, că tipicul lui Stocki va direge musica, la care se alăturază și prietenul Anhauch ca al patrulea în quartet. Bună este și șaga cu „Trebile școlare”. Iată ad verbum: „Singularul stăpân în trebile școlare era din mila prezidentului țării domnul Stocki. Acuma, decând în consiliul, școlar mai răcnește câteodată și Florea Lupu pururea cu capul neplecat, și subgreutatea cuvântului lui (și pleava este grea? N. R.) s'au încuviințat

școli românești la Măreței, Breaza ș. a. m. d.“ Aceasta însă nu-i tocmai așa!

Dar d. cav. de Onciul câte odată este și strașnic. Gândiți-vă, oameni buni, dacă d-sa se apucă și pisează miniștri, încât stoarce și congrese bisericești de la ei. Bine, Marchet a fost moale, deci d. cav. de Onciul singur era de ajuns să-l piseze. Ministrul Stürgh este „țanțoș“, așa că d. cav. de Onciul nu-l mai poate pisa singur. Oare nu ar fi bine să-l iaie cu sine și pe G. Tofan și să se apuce amândoi la pisat? Na, dacă nici atunci nu se va muia ministrul Stürgh, apoi halal.

Așa-i pe lumea asta, d-le cav. de Onciul! Vezi că acum și d-tale, „comandantului“, precum o mărturisești singur, îți vine să iai lumea'n cap și să fugi! Doamne, Doamne, de nu ar fi aceasta numai vorbă de clacă! Doamne, de te-ai ținea de cuvânt! Noi chiar bani de drum ți-am da și așa poate tot vom avea odată liniște și unire în tabăra Românilor! Dee Dumnezeu!

Iuda de la „Revista Politică“.

Românii și școlile secundare din Bucovina.

(Notițe statistice de I. E. Torouțiu.)

(I. Gimnaziul superior ort. or. din Suceava.)

(Urmare.)

»Ștefan Ștefureac a fost un dascăl al Neamului în cel mai larg înțeles al cuvântului«.

Inarmat cu cunoștinți solide pe tărâmul limbii și literaturii române, cunoștinți care a căutat să le lărgească și să le aprofundeze cât de mult, Ștefan Ștefureac a fost un excelent pedagog, și ca profesor român, o podoabă a liceului ort. or. din Suceava«.

»Convins, că numai calea spre lumină și adevăr îl poate duce pe un popor tânăr la putere și viață proprie a sa, Ștefan Ștefureac n'a cunoscut un ideal mai mare și mai sfânt pentru poporul său, ca școala. Și aceasta a documentat-o el în toată viața prin vorbă, faptă și scris«.

»Blând și de o rară bunătate sufletească“, inarmat cu cunoștinți solide“, iată un profesor ideal!! Un părinte pentru elevi. E „inarmat cu cunoștinți solide“ dar față de elevi e blând, îngăduitor, o legătură sufletească se încheie între profesor și elevi legătură care durează întreaga viață.

Numai acela care a câștigat inimele elevilor săi pentru toată viață, numai acela merită să fie numit profesor!

Dar să trecem mai departe la cifrele uscate, până vom ajunge într'un timp, când vom găsi și indivizi cari pe nedreptul poartă titlul de profesori. Căci profesor nu înseamnă a fi sergent de stradă, jandarm, ori caprariu la oaste, ci înseamnă înainte de toate a fi tată educator, ultuitor al tinerelor mlădițe.

Abiturienți sunt 9, dintre cari 2 Români, 2 străini și 5 Evrei.

Sa. 1866/74 = 31 Rom. + 31 str. + 10 Evr. = 72 abit.
+ 1875 = 2 „ + 2 „ + 5 „ = 9 „.

Sa. 1866/75 = 33 Rom. + 33 str. + 15 Evr. = 81 abit.

În anul 1868 la întâia clasă erau 17 Români, și dintre acești 17 după opt ani ajung la maturitate numai 2; Evrei erau în 1868 numai 8 și cu toate acestea ajung la matură 5. Din ceilalți creștini, cari erau 37, tot numai 2 ajung și fac examenul de maturitate. Oare care-i pricina?? La noi poate, să zicem, fi limba germană pricina. Dar la Germanii, cei 37, cari cunoșteau limba germană?? Să-și explice fieștecare cum vrea și cum poate.

1876

Numărul elevilor, 226, se împarte după confesiune în:

93 = Ort. or.

65 = Alte confesiuni

68 = Mozaici

După naționalitate:

87 = Români

71 = Diferite naționalități

68 = Evrei.

La 1862, când s'a edat cel dintâi program al institutului, raportul între Români și Evrei era 70 : 19, acuma însă 87 : 68. Bucură-te Române că peste câțiva ani neamul lui Israil te ajunge și te și întrece. Fondul religionar doară dispune de destule milioane și prin urmare poate risca chiar pentru mai mulți fii, cari se trag din poporul „cel ales și iubit de domnul“. Vedeți cum se ține sama de prea înalta rezoluțiune din 30 Iunie 1860?!

Mă rog, dar pe noi ce ne doare, ori că se va îndeplini rezoluțiunea întocmai, ori că nu. He-he-he! Nu murim noi, nu, doar' noi, noi, suntem aceia cari, aceia cari... „avem șapte inimi în pieptul de aramă“. Știți doar, că noi suntem aceia, cari...

Numărul abiturienților din anul acesta e 11. De-oarece însă institutul a găsit cu cale să nu-i nomineze în program, nici să-i grupeze după confesiune ori după naționalitate. De aceea nu se poate cerceta, așa că la rubrica de abiturienți pe care o completăm în fieștecare an, vom fi siliți să nu introducem anul acesta. Ori îi vom grupa așa, noi 4 Români, 4 străini, și 3 Evrei.

Deci:

Sa. 1866/75 = 33 Rom. + 33 str. + 15 Evr. = 81 abit.
+ 1876 = 4 „ + 5 „ + 3 „ = 11 „

Sa. 1866/76 = 37 Rom. + 37 str. + 18 Evr. = 92 abit.

Trecem la anul:

1877

Numărul elevilor, 269, se împarte după confesiune în:

104 = Ort. or.
77 = Alte confesiuni
85 = Mozaici.

După naționalitate:

98 = Români
83 = Diferite naționalități
85 = Evrei

Profesori români sunt 8, iar străini 9. Abiturienți sunt 8 dintre cari 5 Români, 2 străini, 1 Evreu.

Sa. 1866/77 = 37 Rom. + 37 str. + 18 Evr. = 92 abit.

+ 1877 = 5 „ + 2 „ + 1 „ = 8 „

Sa 1866/77 = 42 Rom. + 39 str. + 19 Evr. = 100 abit.

1878

Numărul elevilor, 269, se împarte după confesiune în:

110 = Ort. or.
65 = Alte confesiuni
94 = Mozaici.

După naționalitate!

107 = Români
68 = Diferite naționalități
94 = Evrei.

Abiturienți 11, dintre cari 7 Români și 4 străini și nici un Evreu.

Sa. 1866/77 = 42 Rom. + 39 str. + 19 Evr. = 100 abit.

+ 1878 = 7 „ + 4 „ + „ = 11 „

Sa. 1866/78 = 49 Rom. + 43 str. + 19 Evr. = 111 abit.

1879.

Numărul elevilor, 313, se împarte după confesiune în:

121 = Ort. or.
87 = Alte confesiuni
105 = Mozaici.

După naționalitate:

115 = Români
93 = Diferite naționalități
105 = Evrei

Profesori 18, dintre cari 9 Români și 9 str., abiturienți 12, din cari 3 Români, 4 străini, și 5 Evrei.

Sa. 1866/78 = 49 Rom. + 43 str. + 19 Evr. + 111 abit.

+ 1879 = 3 „ + 4 „ + 5 „ + 12 „

Sa. 1866/79 = 52 Rom. + 47 str. + 24 Evr. + 123 abit.

(Va urma.)

Rezultatul oficios al recensământului din Cernăuț.

Gazeta ucraină publică în ultimul ei număr rezultatul recensământului pentru orașul Cernăuț făcând totodată comentariile ei obicuinete. Nereușind numărarea după placul Rusnecilor, căci dânsii sau așteptat la 28.000 (!!!!) susnumitul pamflet observă că numărul Rutenilor e prea mic și explică aceasta prin faptul că foarte mulți Ruteni au fost înscrși ca Poloni și Români. Tălhăriile și grobianiile boicilor dela „Narodni holod” is prea cunoscute cetitorilor și de aceea dacă luăm notiță despre articolul lor nu o facem ca să stăm de vorbă cu dânsii, ci ca să arătăm domnilor din ministerii

și dela guvern cum stă treaba cu asuprirea Rusnecilor. Lăsăm să urmeze tabela:

Jidani:	28.423
Poleci:	14.734
Ruteni:	14.232
Români:	12.529
Nemți:	11.789

După cum vedem din tabela aceasta, e numărul cel mare al Rutenilor în Cernăuț, cu care se mândresc dânsii la orice ocazie și pe baza căruia cer aceștia în cel mai obraznic mod toate drepturile pentru dânsii, numai o iscoditură hoțască, cu care au știut prăpădiții aceștia a buinăci toate forurile până și pe conducătorii români. Recenzământul din anul acesta, care numai după puțin interes ce l-au arătat Români, a dat un rezultat cu totul altfel, a schimbat lucrurile. Diferența cea mare între Români și Ruteni înainte de zece ani (Ruteni 13030 — Români 9400 = 3630) s'a micșorat într'un deceniu la 1703. Rezultatul acesta cu siguranță va face și pe d. Onciul să aducă din nou pe tapet chestia „Românizării”, căci Români au crescut dela 9400 la 12529, deci cu 3112, iar Rutenii dela 13030 numai la 14232, deci 1202, dară; d-sa se face că nu știe, că între cei 13.000 de Ruteni din 1900 se aflau cel puțin 5000 pe Români, nu vra să știe că recensământul a fost făcut de faimosul Bourguignon. Chiar cu ocazia recensământului din anul acesta nu se sfiu bandiți rusneci de a întrebuița cele mai josnice mijloace spre a ajunge numai scopul lor. În Clocucica, Caliceanca, în oraș ni sau furat sute și sute de suflete prin agitația înțeleptului Miski (poate acela care a mâncat bătaie? întreb. culeg.) și a vestitului Grigorii. Mulți Români greccatolici veniți din Transilvania sau Boian au fost scriși ca Ruteni „deoarece Români greccatolici nu pot exista”.

Rezultatul acesta ni aduce înaintea ochilor noștri încă odată și mai răsvedit nedreptatea ce ni s'a făcut cu ocazia împărțirii mandatelor pentru viitorul consiliu comunal, precum și pe terenul bisericesc și școlar, cu un cuvânt pe orice teren. Conducătorii noștri prea încrezători în rezultatul oficios al recensământului din 1900 nu se împotriviău cu toată bărbația în contra asaltelor căzăcești și așa am pierdut multe. După drept ni s'ar cuveni în noul consiliu comunal mai multe mandate decât ni s'a promis. Cu ce drept să avem noi atâtea mandate ca Rușii, noi cari suntem numeric mult mai mulți dacă s'ar stabili la recensământ națiunea și nu limba de conversație și asta e tocmai hotărâtor. — Noi, cari nu suntem numai măturători de stradă, tăietori de lemne, cărauși de gunoi, burlaci ambulanti, holodnici vagabonzi ca dânsii, ci gospodari de samă cari plătim biruri, un moment care tot se ia în samă că de altfel cum s'ar explica că cei 11.789 de Nemți să aibă de două ori mai multe mandate ca noi? Cu drept vin direcătoriile lumești să se amestece în chestia bisericescă și să prescrie preoților ca să cetească în bisericile Cernăuților jumătate rusește, jumătate românește? Pentru cine mă întreb să cetească rusește? Pentru cei câțiva vagabonzi, cari toți făcând parte din cohorta d-lui Grigorovici, mai iute și-or sta în cărșmă decât în biserică? Cum se

motivează paritatea? Ca număr îi întrecem cu „sage und schreibe“ 7000 căci dacă abstragem de la cele 14.232 cele peste 9000 de uniți, ajungem noi Românii la majoritatea asta față de ortodocșii ruteni, cari numai ei ne privesc aice. Aceasta ar trebui să o notifice și prea venerabilul consistor și să nu se plece înaintea fiecărui nemțșor sau boic, venit de ieri sau altă ieri din Dumnezeu știe de unde. Am dori în privința aceasta o hotărâre energică a consistoriului care să ne redea limba noastră strămoșască în biserică, pentru că de altfel vor sta deșerte bisericile Cernăuților, căci credeți-ni nu e tocmai o plăcere mare pentru un Român să auzi cântecele biserecești în căzăcescul graiu al sălbaticilor din Ucraina. Noi am răbdat destul. Acu ni-a venit timpul să cerem schimbări. „Conducătorul“ nostru, d-l A. Onciul, ar trebui să se îngrijească și de aceasta, iar nu să strige în gura mare, că noi românizăm Rusnecii, că societatea pentru cultură și literatură era pe drum să fie spulberată decâtă democrați pentru înaltă tradare, că Metropolitul va fi băgat în mănăstire etc. Iată și rezultatul acestor vorbe nesocotite:

Ce vra să însemne trimiterea de jandarmi în sate românești cu ocazia recenzământului și hoțiasca tratare a Răzeșilor? Despre asta altă dată. *Mofo.*

Dr. Teofil Lupu.

Cei cari l'au îngreșat pe contele Bellegarde, „în șlujba“ protivnicilor și a lipitorilor.

Activitatea contelui Bellegarde pentru neamul nostru este o carte deschisă pentru fiecare, ce dorea să vadă în ea. Faptele acestui mare binefăcător sunt prea adânc înrădăcinate în inimile noastre, mai ales ale țărănilor munteni, încât să le poată întuneca cei câștigați de dușmanii noștri. O știm, că mai că totul ce s'a isprăvit în timpul din urmă pentru neamul nostru, prin sprijinul puternic al contelui am câștigat.

Întărirea noastră nu putu fi, — se înțelege — pe placul celor, cari nu doresc binele nostru. Drept aceia căutau să scape ei de protivnicul lor și apărătorul nostru. Singuri nu puteau isprăvi nimic—contele râdea de svârcolirile lor în presa străină, — doară numai prin unelte din tabăra noastră. Și le-au aflat!

De atunci o goană sistematică contra contelui Bellegarde; dintăi pe furiș și „din tufis“, mai târziu tot mai deschisă cu ponegriri, hule, batjocuri, în urmă punându-i-se prin niște duhuri negre cumpărate și cei cu promisiuni la măriri în cărcă chiar o crimă, că ar fi nelegiuit o față al cărei epitrop a fost

Și s'ar mai fi rumegat minciuna asta nerușinată, dacă prin cercetarea penală din partea procuraturii, ce a cerut-o singur, să dovedească că e curat, n'ar fi curmat însuși firul de ponegriri. Aceasta a fost recunoștința și mulțăminta pentru faptele bune și nobile în interesul neamului nostru??! Nu trăim de un timp încoace în era banditismului politic, mai rău ca între hotențoși și caferi?! Și cine dela

„Vlădică până la opincă“ n'a pățit-o când a încercat să aibă altă părere despre modul cum se ferește neamul?? În „cuvinte adevărate despre contele Bellegarde“ am arătat că toate învinuirile aduse contelui sunt niște iscodituri nerușinate. Totuși citesc continuarea lor! Să le mai bag în samă, ar însemna a bate apă în piuă. Resping cu indignare clevețirile contra contelui puse la cale anume la ordinul străinilor și spre folosul celor, cari l'au îngreșat pe conte. Resping cu indignare orice învinuire, că aș fi tras vreun folos dela sau prin contele Bellegarde, necum să mă fi „urcat prin grația „grafului“ la direcțiunea spitalului“.

O societate politică creștină.

Un eveniment important pentru viața politică a elementului creștinesc în general și cel românesc în special din orașul Suceava s'a săvârșit în 12 I. c.

În această zi memorabilă a aflat loc în localul „Clubului Român“ la orele 3 d. a. adunarea constitutivă a „Societății muncitorilor, meseriașilor, și agricultorilor creștini din Suceava“. Un public creștin numeros, peste 500 persoane, fără deosebire de stare, naționalitate și confesiune a urmat invitării comitetului provisor, pentru a afla scopul noii societăți, ale cărei statute s'au votat cu entusiasm de adunare.

Adunarea a fost deschisă de profesorul Iosef Wolf, care a arătat necesitatea supremă a unei astfel de societăți politice, care să stringă toate elementele creștine la luptă disciplinată contra dușmanului comun, care prin intrigi și ațitări a știut totdeauna să desbine pe creștini, ba chiar și stările aceleiași națiuni, pentru a se face singur domn și a ne îngenuchea pe toți.

Au cetit apoi statutele, explicându-le detaliat, paragraf cu paragraf, învățătorul superior Heinrich Kipper (nemțește) și profesorul Liviu Marian (rom.)

Statutele au fost primite cu aplauze vii de cei adunați, maicusamă de muncitori și meseriașii exploatați de Jidovi. După votare s'au înscris în societate peste 400 membri fondatori cu un capital de peste 2000 coroane, fapt care dovedește la evidență cât de necesară a fost o astfel de societate în Suceava, unde stăpânesc Evreii și social-democrații cu puținele lor slugi creștine.

Ca dovadă de ce mijloace miserabile se servesc Evreii și socialiștii pentru a-i abate pe creștini de la emanciparea lor politică de sub dâșii, poate servi faptul că la această adunare au fost trimiși și mai mulți socialiști cu scop de a o sparge. Văzând însă acești rătăciți, îmbuibăți de alcool, solidaritatea și entusiasmul celor adunați pentru noua societate, și-au tras pe samă și și-au schimbat planul, punând pe un rătăcit de al lor să vorbească. Se înțelege că a treia vorbă a sa a fost un atac grav la adresa întregii adunări. „Creștinii nu sunt apți a conduce o astfel de societate fără ajutorul Evreilor“ a spus rătăcitul, stârnind un nemaipomenit vifor de desaprobarie în sala întregă,

care era cât pe ce să-i devie fatal, dacă nu l-ar fi scos niște creștini buni repede din sală.

Adunarea a fost încheiată de conducător cu un întreit „să trăiască“ la adresa bunului nostru monarh, neobositul „muncitor“ pentru binele popoarelor sale. Se înțelege că socialiștii puțini au părăsit în acel moment demonstrativ sala cu diferite strigăte de laudă la adresa „șefilor“ lor actuali, cari asmuță neîncetat stările între olaltă și pe muncitori în potriava legii, armatei și chiar a împăratului. Societatea cea nouă va avea între alte scopuri și pe acela de a readuce liniște și ordine între muncitori, respect față de lege și monarh, îndrumând pe fiecare membru la muncă pe cale pacinică.

Este de dorit ca toți Românii suceveni să se înscrie în această societate, menită să rădăce la nouă putere elementele creștinești, scăpându-le de sub jugul rușinos al jidovismului și socialismului cotropitor. Iar celelalte orașe creștinești din Bucovina să-și iee Suceava ca pildă!

Doamne ajută!

Un creștin.

Dela tribunalul din Suceava.

În zilele de 23, 24 și 25 Faur 1911 s'a judecat un proces al cămătarilor jidani: Fabian Hirsch, Leon Gropper, Isak Klier, Emanuël Singer, Isak Korn, Samuel Neuberger și Aron Pressner. Păgubași sunt țărani din ținutul Rădăuțului, unde e deputat d. T. Simionovici-Venti, și anume: Spiridon, Artimon și Pantilimon Olinici, Samson, Simion, Nistor și Meliton Colban, Vasile Martinescu, Laurentie și Ileana Popescu, Ion și Varyara Prehipean.

Jidani cămătari au venit înainte de 12 ani din Galiția săraci și flămânzi. După învățăturile talmudice ale Jidanilor de a stârpi prin orice mijloace pe creștini, s'au pus să facă cămătărit cu ajutorul unor țărani, Ion Andronachi și Constantin Onica. Toți țărani amintiți au fost gospodari buni și cuprinși și îndată ce au intrat în mâinile cămătarilor, gospodăriile lor au fost vândute la dobă și ei au rămas cu copiii lor pe drumuri și săraci lipiți pământului. Cei doi țărani mijlociau chizășia fără interes și numai „din inimă bună“ celor ce împrumutau de la Jidani cămătari.

Jidani F. Hirsch și E. Singer împrumutau din banii lor, iar ceilalți îi duceau pe țărani la bănci jidovești. Băncile dădeau banii cu o dobândă de 12 la sută pe an, mijlocitorii jidani însă luau 12 la sută pe jumătate de an; apoi îi puneau pe țărani la cale să între și membri și să plătească, că atunci vor putea împrumuta bani orișicând din bancă. Dacă țăranul împrumuta 200 de florini, trebuia să plătească camătă pe jumătate de an 48 de florini, o părtașie de membru de 25 de florini și doi florini taxa de intrare. Cu ce rămânea țăranul? Cu 120 de florini în pungă. De cele mai multe ori se ducea în crășmă și lua vre o oacă de rachiu să mai „cinstescă“ pe chizeși și pe alți prieteni și cunoscuți. Câte odată venia bietul țăran acasă fără nici un ban în pungă, după cum au mărturisit și înmain-

tea judecătoriei. Jidani: Samuel Neuberger a fost pedepsit cu cinci luni închisoare și cu 500 cor., Fabian Hirsch cu șese săptămâni și cu 240 cor., Isak Korn cu două săptămâni și cu 40 cor., pe lângă aceștia a fost pedepsit și țăranul C. Onica, care a mijlocit împrumuturile între Jidani și țărani.

Te apuca mila, când vedeai ceata de țărani, flămânzi, cu fețe supte și încrețite, cu hainele rupte, cu ochii spălăciți și îndurerați de năcazuri și sărăcie, ce aveau o înfățișare de „robi“, căzuți sub greutatea neștiinței și a nevoilor, pe când Jidani erau îmbrăcați cu blănuri scumpe și în haine bune și frumoase, roși în față și cu burta plină, apoi se vedea din față și obrăsnicia lor, semnificativă rasei jidovești. Trebuie să ne prindă grija, când vedem că aproape zilnic se părăndează la judecătoria aceste fețe de mucenici ai „robiei“ de astăzi, care e cu mult mai grea și mai împilătoare decât robotul și boerescul dinainte de 1848. Cămătăritul și înșelăciunea de tot felul nimicese țăranimea, „talpa țării“, și politicianii noștri, „preferă prietenia“ cu Jidani și-și fac rosturile cu ei, iar țăranimea noastră din întreaga țară e înșelată, jăfuită și sărăcită cu totul de aceste lipitori lacome. „Foaia poporului“, (poate a celui perciunat?) spune în n-rul 9 din 26 Faur, că numai „țărani cei leneși și nălângi“ au ajuns săraci și au fost vânduți la dobă. Din statistică se vede că 75 la sută dintre țărani noștri sunt îndatoriți și a căror gospodărie e aproape să fie vândută la licitație. Prin urmare, 75 dintr'o sută de țărani sunt leneși, nălângi și proști. Și trebuie de notat că la „Foaia poporului“ scriu doi cărturari, cari sunt feciori de țăran, și tocmai aceștia batjocuresc țăranimea, în loc să o apere și să o ferească de primedie și pierzare. Și trebuie să știți că amândoi scriitorii, feciori de țăran, au candidat și voesc să fie aleși deputați. De bună samă că înainte de alegere vor ademeni cu vorbe dulci țăranimea, iar după alegere „preferă pretenia“ cu Jidani. Nici nu au curajul acești viteji de la „Foaia poporului“ să iscălească ceea ce scriu împotriva țăranimii noastre, prea bună și îndelung răbdătoare față de tot și de toți.

Știri mărunte.

Caz de moarte. D-na Valeria Verbovski, soția parochului și exarchului Ilie Verbovski din Hliboca, a încetat din viață luni sara în Cernăuț. În mormântarea a fost Joi, la 16 Martie a c. tot în Cernăuț. Rapăusata a lăsat în urmă un băiat de 12 ani și o copilă de câteva săptămâni. Condeleanțele noastre familiei întristate.

Din isprăvile unui primar. Din Câmpulung primim: Primarul nostru George Hutu începe a lua lucrurile pe dos. La alegerile comunale din anul trecut ne-a îndemnat să nu-l alegem pe d. conte Bellegarde, fiindcă nu ne va lăsa să luăm nici un gătej din pădurea sătească, va pune rohatecă la drumurile ce merg pe moșia comună și că ne va pune la „ștreaf“ pentru toată nimica. D. George Hutu, care a fost odată la Cernăuț și a căutat actele pentru drepturile noastre de servitute, ne spunea că să-l alegem pe el și pe oamenii lui, că atunci ne va scoate drepturile de servitute, va aduce altă viață în comună și ne va ușura de nevoi și belele. Noi ne-am potrivit la vorbele și la făgăduelile lui și l-am ales pe el și pe cei ce

i-a cerut d-sa. Apoi de voe, de nevoe, l-am ales, fiindcă cum căpătăm țidulele de glăsnit de la căpitanie, ni le și lua d. G. Hutu, zicând că ni le va da înapoi în ziua alegerii. La alegerea din corpul al III-lea i-a strâns pe alegătorii din „sărăcime“ la societatea „Unirea“ le-a dat câte o bucată de pită și țidula de glăsnit, pe care erau puși oamenii d-lui Hutu. Cât au fost alegerile în corpul al treilea și al doilea, tot ne spunea d. Hutu să ne ferim de „leancă“ și să alegem numai „sumane“, iar înainte de alegerea la corpul întâiu ne îndeamnă să alegem și „domni“ că de altfel e rău de „sumane“, că nu vor știe ce să înceapă și cum să lucreze în comitetul comunal. Totul ce a cerut de la noi, am făcut. Când să vedem și noi ceva ispravă și vre un bine pe urma d-lui George Hutu, după ce a fost ales și primar, ne alegem tufă cu toate laudele și făgăduelile sale. Cât e de slab atât primarul cât și ceilalți aleși din „sumane“ în comitetul comunal și cât de nepricepuți în a gospodări o comună și a face bine satului, se vede că ei nu sunt în stare să hotărască ceva despre memorandumul ce l-au dat pospodarii români îndreptății la servitute comitetului comunal. Cei îndreptății au cerut de la comitetul comunal să-și spuie cuvântul și să hotărască pe temeiul § 63 al legii comunale, ca să se recunoască moșie comunală 5460 de jugăre de pădure și imaș. De un an de zile s'a dat memorandumul și comitetul comunal nu a hotărât nimic. Astă toamnă s'a ales o comisie de opt oameni din comitet cu d. R. Reuț în frunte ca să cerceteze actele și să asculte marturii în afacerea gospodariilor îndreptății. Comisia doarme și d. primar își bate joc de noi, bieții îndreptății. Dacă nu pricepe nimic și se teme de cei mari, să-și depue mandatul el și ceilalți din comitet și să nu mai incurce lumea. Pe lângă neputința primarului în afacerea de servitute, ne-a mai încărcat acuma cu 18 la sută la leul birului, a pus bir pe cărași, cari abia își câștigă câte ceva pentru hrana lor de toate zilele, lemnul de căzătură din pădurea comună l-a vândut firmei Ballan și acuma se vorbește că vra să are și toloaca satului și să pue bir și pe cei ce duc câte o oacă de lapte cu luna. Iată ce isprăvi face d. primar Hutu pentru „sărăcimea“ ce l-a ales. Se svonește că d. Hutu ar vra să fie și deputat în sfatul țării. Il sfătuim să se mai astâmpere și să ne lase în pace. De nu-și va trage pe samă, îl vom mai purta pe la icoane în fața lumii.

Dr. Florea Lupu în Suceava. Marți în 14 l. c. a fost invitat d. Dr. Florea Lupu la Suceava să se întâlnească cu cărturarii asupra candidaturii sale în curia universală a orașelor. Și-au deschis și unii cărturari și d. Lupu baerile inimii și s'au spus multe adevăruri crude din partea vorbitorilor. D. prof. C. Lucaci a sntșinut că singurul candidat care poate ținea piept, e d. Fl. Lupu, atât din pricina puterii sale agitatorice, cât și a mijloacelor de luptă. Din partea ziarului „Revista politică“ s'a declarat că, dacă alegătorii români din curia universală a orașelor îl proclamă candidat pe d. Florea Lupu, în fața acestei situații politice când acest mandat românesc e primejduit, se depun armele și nu se va combate candidatura d-lui Florea Lupu

Deputatul Aurel Onciul scrie iară în gazetă că Rușii vrau să ne înghită biserica, că guvernul dă stipendii la teologi ruși fără voia consistoriului, că se numesc consilierii ruși peste capul Mitropolitului ș. a. Dar îl întrebăm pe d. A. Onciul de ce nu strigă despre nedreptățile acestea în ședințele din parlament acum, când se fac acolo legi însemnate, fuge din Viena și colindă prin țară după deputăție nouă? De ce nu-și face datoria deplină în parlament, lăsând pe alții să-și facă

datoria deplină în sfatul țării? Noi îi zicem: „Lăcomia papă omenia“!

Bun deputat parlamentar și candidat diatal? D. Aurel Onciul scrie în n-rul 11 în „Foaia poporului“: „Când camera intermitează (adecă nu ține ședințe) și lucră numai comisia bugetară, în care se află numai un singur Român (Onciul), unul singur, în fața a 51 de deputați de alte neamuri, de toți miniștrii și de zidul de fier al voinței exprese a Coroanei, îți vine să iai lumea și să fugi?“ Odată a spus și d. Onciul adevărul (fără voe). Il vedem doară fugit din Viena și imblând după un nou colac, vra acum deputăție în diea! Dar cum e cu „pisarea“ și „trântirea“ miniștrilor, cum îi place a se lauda mereu, dacă d-sa tot scrie, că văzându-i adunați în ședință, ia lumea în cap?? Halal de viteaz!!

Eveniment literar. D. I. Cocărlă-Leandru, pe lângă d. Gavril Rotariu-Rotică al doilea poet al țării noastre, din generația nouă, scoate un volum de poezii alese, cari au fost publicate în reviste literare de samă. Volumul intitulat: „Jalea satelor“, e executat în atelierul de arte grafice „Școala Română“ din Suceava. Toate poeziile sale sunt lamura unui suflet curat și pătruns de viața intimă și adâncă a poporului nostru. Așteptăm ca publicul românesc să-i dea tot sprijinul său tânărului poet. Coperta e împodobită cu un clișeu artistic lucrat de d. prof. I. Ștefureac.

Cătră gospodarii români din ținutul Gura-Homorului-Solca.

De Sâmbătă, 18 Martie până Luni în 27 Martie, va ținea „peșitorul“ de deputății țărănești Aurel Onciul adunări electorale prin toate comunele d-voastre. D-sa vine să vă cersească glasurile pentru o nouă deputăție pe șese ani în sfatul țării. Rămâne în sama d-voastre ori i-o dați sau nu. D-voastre ați putut să-l cunoașteți, ce plătește în cei patru ani de zile, de când l-ați ales deputat în sfatul împărătesc, împotriva d-lui Dori Popovici, care este acuma frate de cruce. Când vă vine acuma prin sate, să-l întrebați, de ce nu și-a implinit încă făgăduelile cele mai multe, precum, uscături din păduri, păscători și pământ ef-tin din moșiile fondului pentru țărani, de ce a batjocurit pe contele dela Câmpulung, care a fost început a vă scipa de pacostea cămătarilor jăfuitorilor fără milă, și de ce a strigat în gazete că țara noastră a fost odată rusască, vânzând-se astfel dușmanilor noștri de moarte, cari ne batjocoresc Metropolit și biserica și vrau să ne ieie fondul nostru dăruit bisericii de Ștefan cel Mare și urmașii săi. De vă va răspunde d. Onciul la întrebările acestea batjocurind în cineva, să știți că spune minciuni! Dacă voiți să-l alegeți și de astă dată, atunci să-i cereți în scris și între martori că cele ce le-a spus despre românizarea Bucovinei sunt vorbe goale și greșite.

Trupa română de operete de sub conducerea d-lui Al. P. Marinescu va da mai multe reprezintații de teatru în orașele noastre. Vineri în 17 l. c. s'a dat reprezintația Fata pădurarului, trad. în rom. Deosebit de bine s'au achitat de rolurile lor d. d. Ach. Popescu, Nicu, Ilescu-Basu, T. Deoghenide, N. Georgescu, Al. Marinescu-d-nele Luisa Bărcănescu, Georgescu, Răiculescu, și d-ra Șaitănescu. În Suceava se vor mai da următoarele reprezintații: Contele de Luxemburg, Regele vânătorilor, Dragoste de Țigan și Fire de artist, iar în Rădăuț se vor da tot acestea reprezintații în zilele de 22, 23, 24 și 25 Martie a. c. Indemnăm publicul nostru să dea tot concursul său acestei trupe române.